

GramArt.

Næringskomiteen

Levert i portal iht. instruks

Oslo 18. oktober 2022

INNSPILL TIL REPRESENTANTFORSLAG OM ET NASJONALT LØFT FOR KREATIVE NÆRINGER

Artistorganisasjonen GramArt er interesseorganisasjonen for næringsdrivende artister og musikere. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til dette viktige forslaget.

Vi kan innlede med at vi stiller oss helhjertet bak forslaget om et nasjonalt løft for kreative næringer. Inntil vi ser hvordan kunstermeldingen blir utformet, velger vi å kommentere dette forslaget for seg, selv om flere punkter sannsynligvis vil overlape inn i den ferdige kunstermeldingen. Det foregår også en høring rundt AMT-direktivet (det som interesserer oss der er medfinansieringsplikt for audiovisuelle medietjenester for produksjon av audiovisuelle verk), samt en prosess for å implementere digitalmarkedsdirektivet i norsk rett. Sistnevnte vil vi kommentere her, da det er et svært viktig grep i møte med store, utenlandske næringsinteresser, som kan sies å operere på tvers av norske, kreative næringers interesser.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for kulturelle næringer og vurdere hvordan man kan sikre bedre koordinering, herunder om det kan være hensiktsmessig å samle flere virkemidler for kulturnæringer i Innovasjon Norge, samt at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes.

Vi har ved flere anledninger spilt inn at musikkbransjen må få innpass i Innovasjon Norges ordninger. Her trengs kompetanse, vilje og bevilgninger. Ofte henvises det til at Music Norway gjør den samme jobben for musikkbransjen som Innovasjon Norge gjør for det øvrige næringslivet, men dette mener vi grunner i den samme resonneringsfeilen som vi oppfatter at dette forslaget forsøker å imøtekomme; kultur er næring, og kultur bør derfor tilgodeses de samme betingelsene som det øvrige næringslivet i Norge. Music Norways ordninger er gode, og vi støtter fullt ut deres mandat, men mener musikkbransjen går glipp av mange muligheter som ligger hos Innovasjon Norge. Mange trenger tilskudd, men alle trenger solide næringsbetingelser- og muligheter. Hvorvidt dette innebærer at flere ordninger skal samles under ett tak eller ikke, er vi åpne for å diskutere. Det krever stor kompetanse for å forstå pengestrømmene i kulturlivet – ulike kunstnergrupper har svært ulike behov for støtte og investeringer. Det kan ikke være slik at våre medlemmer – næringsdrivende artister og musikere – skal vurderes på samme måte som kunstnere med et minimalt eller fraværende inntjeningspotensial, i møte med for eksempel ordninger for kultureksport.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringene, og vurdere å fremme forslag om felles lav moms for kulturnæringer.

Dette er på høy tid. Det griper også sterkt inn i punktet om å beholde opphavsrettigheter på norske hender. GramArt har allerede gjort et stort arbeid rundt kulturmomsten, og stiller gjerne i en gruppe for å se nærmere på mulighetene som ligger her.

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan myndighetene bedre kan legge til rette for at opphavsrettigheter kan beholdes på norske hender for å ivareta norsk kultur, språk og historie og et velfungerende kretsløp innen kreative næringer.

GramArt.

Vi vet at flere store selskaper flagger ut kataloger i det øyeblikket den norske moms-strukturen gir uforholdsmessig høye utgifter. En gjennomgang av kulturmomsen vil kunne gjøre oss mer konkurransedyktige overfor internasjonale aktører med stor grad av mobilitet i selskapsstrukturene sine. For ytterligere detaljer om dette viser vi til innspill fra Musikkindustriens Næringsråd.

Ufravikelig vederlagsrett for artister og musikere, og alternativ tvisteløsningsordning

Et av momentene vi gledet oss over i årets statsbudsjett, er at regjeringen fortsetter sin vurdering av hvorvidt norske myndigheter kan «(...) gi regler som sikrer at leverandører av nettjenester som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder av verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må bidra til at rettighetshaverne får vederlag for slik bruk av deres materiale.»

Spørsmålet er hvor lenge de trenger å vurdere. En del av løsningen ligger allerede på bordet og er på vei inn i norsk lov; digitalmarkedsdirektivet. Dette er noe GramArt, i samarbeid med europeiske søsterorganisasjoner og forvaltningsorganisasjoner, har jobbet lenge med. Utøverne kan ikke lenger forventes å akseptere dagens regelverk, som er utformet slik at noen kommersielle aktører sitter igjen med en uforholdsmessig andel av inntektene, uten at rettighetshavere får anstendig betalt. Den manglende effekten av Åndsverklovens §69 – retten til rimelig vederlag – understreker viktigheten av implementeringen av digitalmarkedsdirektivet på en måte som gjør at utøverne får sin rettmessige andel av inntektene.

Direktivet har fått en hensiktsmessig implementering i Belgia og delvis i Ungarn og Tyskland, og vi jobber med å få til en lignende løsning her i Norge, tilpasset norsk rett. I Spania har en liknende ordning allerede eksistert i en årrekke. Enkelt forklart går det ut på at utøvere på en innspilling får utbetalt et lovfestet og uoverdragelig vederlag direkte fra strømmetjenestene og tilbydere av nettbaserte innholdstjenester. I korte trekk ønsker vi en slik løsning også i Norge.

Her har regjeringen (og til slutt Stortinget) en gylden anledning til å starte et oppryddingsarbeid i en strømmeøkonomi som absolutt ikke fungerer for det store flertallet av norske (eller internasjonale) utøvere. Uten at det vil merkes på statsbudsjettet. Med andre ord: rensykket næring. Vi jobber som nevnt med et konkret forslag til Kulturdepartementet på dette, og vil sette representantene og komiteene i kopi ved innlevering.

En viktig forlengelse av dette arbeidet er direktivet sitt krav om å få på plass en alternativ tvisteløsningsordning. Formålet er å sikre at utøvere faktisk mottar rimelig vederlag ved at partene pålegges å justere allerede inngåtte avtaler. En effektiv tvisteløsningsordning er avgjørende for å få en velfungerende kreativ næring.

Sosiale rettigheter

Avslutningsvis vil vi understreke viktigheten av å arbeide videre med de sosiale rettighetene for de utøverne som er selvstendig næringsdrivende og frilansere. Det må for eksempel utarbeides velfungerende pensjonsordninger utover ordinær alderspensjon for utøvere uavhengig hvilke tilkynningsforhold de har. Velferdssamfunnet må i korte trekk levere det samme tilbudet til denne yrkesgruppen, men uten at det stiller for strenge krav til utøvernes valg av driftsform.

Vi stiller oss forøvrig bak innspillene til Musikkindustriens næringsråd.

GramArt.

Med vennlig hilsen,

Marius Øvrebø-Engemoen
daglig leder
GramArt